

Mitmetasemeline loogikafunktsioonide minimeerimine

1. Kahetasemeline minimeerimine ja mitmetasemeline realisatsioon

abc	xy
000	-0
001	11
010	00
011	00
100	10
101	11
110	11
111	0-

minitermid

gr.	abc	e
0	000	10
1	001	10
	001	01
	100	10
2	101	10
	101	01
	110	10
	110	01
3	111	01

1. etapp

gr.	abc	e
0	00-	10*
	-00	10*
1	001	11*
	-01	10*
	-01	01*
	10-	10*
2	101	11*
	110	11 B
	1-1	01 C
	11-	01 D

2. etapp

gr.	abc	e
0	-0-	10 E
1	-01	11 F

3 varianti

1: F, A, B
2: F, A, D
3: F, B, E

lihtimplikandidid

abc e	A	B	C	D	E	F
001 10						+
* 001 01						*
100 10	+				+	
101 10						+
101 01						+
110 10	+	+				
110 01						+

Skeemi suurus ei sõltu ainult implikantide arvust (mõjutab loogikaelementide arvu), vaid ka loogikaelementide suurusest (sisentite arvust).

3 varianti

1: F, A, B
2: F, A, D
3: F, B, E

Lisaks üksikult minimeeritud

4: A, E, D, F

abc	xy
-01	11
1-0	10
110	01

abc	xy
-01	11
1-0	10
11-	01

abc	xy
-01	01
110	11
-0-	10

abc	xy
1-0	10
-0-	10
11-	01
-01	01

a

-	1	0	0
1	1	0	1
0	1	0	0
0	1	-	1

NOT - 2
2-NAND - 4
3-NAND - 1
26 transistori
[13 literaali]

a

-	1	0	0
1	1	0	1
0	1	0	0
0	1	-	1

NOT - 2
2-NAND - 5
3-NAND - 0
24 transistori
[12 literaali]

a

-	1	0	0
1	1	0	1
0	1	0	0
0	1	-	1

NOT - 2
2-NAND - 3
3-NAND - 1
22 transistori
[11 literaali]

a

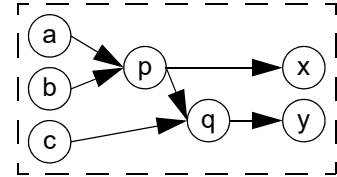
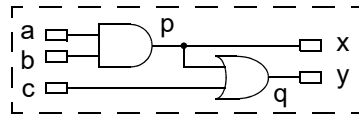
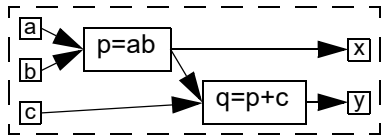
-	1	0	0
1	1	0	1
0	1	0	0
0	1	-	1

NOT - 2
2-NAND - 5
3-NAND - 0
24 transistori
[12 literaali]

bi=b̄; ci=c̄; t1=bi·c;
t2=a·ci; t3=a·b·ci;
x=t1+t2; y=t1+t3;

2. Mitmetasemeline loogikafunktsioonide minimeerimine

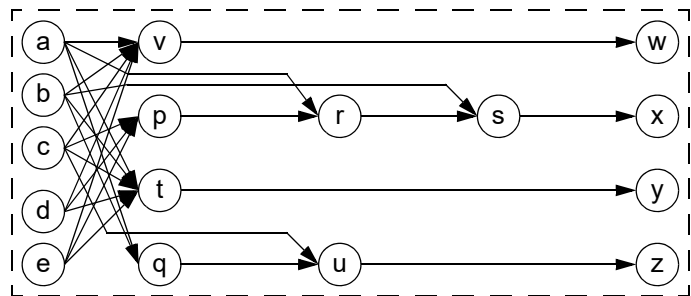
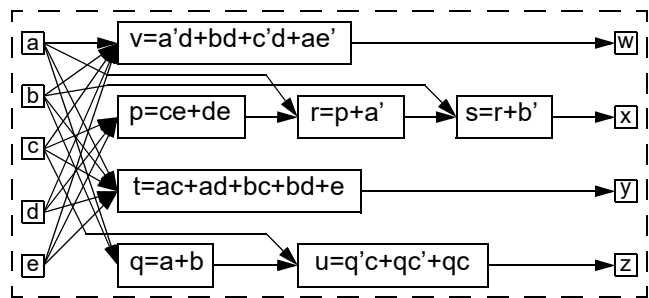
- Loogikaelementide teegid – loogikalülid / makrod
- Esitusviis – loogikavõrkgraaf (logic network) – omavahel ühendatud loogikafunktsioonid
- Seotud võrkgraaf (bound/mapped network) – omavahel ühendatud loogikalülid (struktuurne mudel)

- Pindala (võimsustarbe) ennustuse minimeerimine – arvestada tuleb viite piiranguid
- Suurima viite minimeerimine – arvestada tuleb pindala (võimsustarbe) piiranguid
- Testitavuse parendamine / võimsustarbe vähendamine
- Ennustus (estimation) – literaalide arv, loogikalülide mudelid, olulised signaaliteed, ...
- Mitmetasemeline minimeerimine on *raske* !
- Heuristilised optimeerimis-strateegiad – samm-sammuline parendamine (teisendused võrkgraafil), erinevad meetodid – teisenduste variandid & teisenduste rakendamise järjekorrad.

Näitevõrkgraaf:

$$\begin{aligned}
 p &= ce+de \\
 q &= a+b \\
 r &= p+a' \\
 s &= r+b' \\
 t &= ac+ad+bc+bd+e \\
 u &= q'c+qc'+qc \\
 v &= a'd+bd+c'd+ae' \\
 w &= v \\
 x &= s \\
 y &= t \\
 z &= u \\
 \\
 w &= a'd+bd+c'd+ae' \\
 f: x &= a'+b'+ce+de \\
 y &= ac+ad+bc+bd+e \\
 z &= a+b+c
 \end{aligned}$$

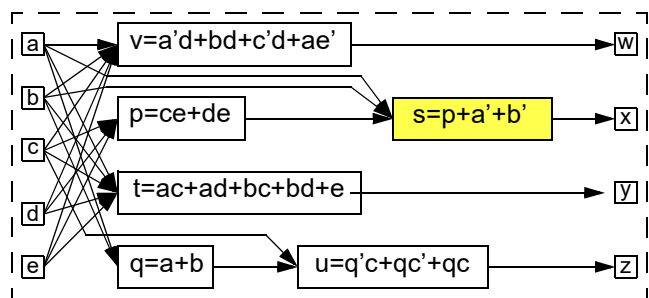

Eemaldamine (Elimination)

Eemaldatakse üks funktsioon, asendatakse vastavast muutujad.

Näide – eemaldatakse r

$$\begin{aligned}
 s &= r+b'; & r &= p+a'; \\
 \text{asendus } s & & & \\
 s &= p+a'+b';
 \end{aligned}$$

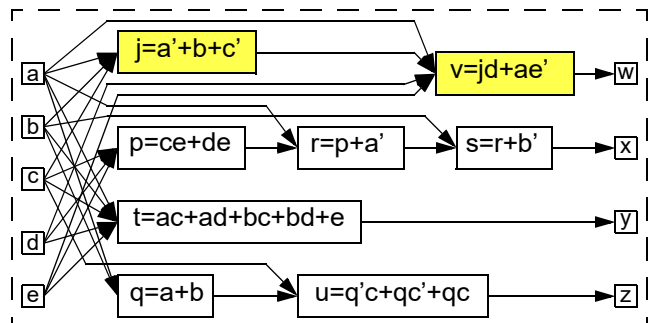

Dekompositsioon (Decomposition)

Üks funktsioon jagatakse väiksemateks funktsioonideks, luuakse uus sõlm (uued sõlmed).

Näide – v jagatakse kaheks

$$\begin{aligned}
 v &= a'd+bd+c'd+ae'; \\
 \text{luuakse } j & \\
 j &= a'+b+c'; & v &= jd+ae';
 \end{aligned}$$

Eraldamine (Extraction)

Leitakse ühine alam-avaldis (common sub-expression) kahele (või enamale) funktsioonile. Alam-avaldis eraldatakse kui uus funktsioon. Luuakse uus sõlm.

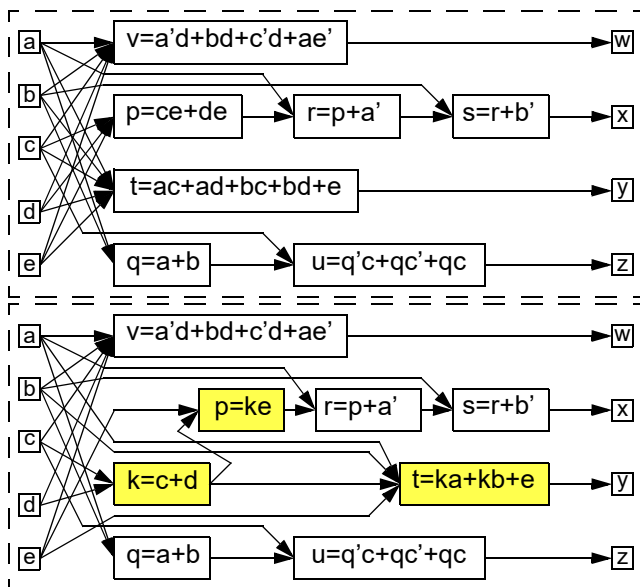
Näide – p ja t jagavad alam-avaldist

$$p = ce + de; \quad t = ac + ad + bc + bd + e;$$

$$p = (c + d)e; \quad t = (c + d)(a + b) + e;$$

luuakse k

$$k = c + d; \quad p = ke; \quad t = ka + kb + e;$$

Asendamine (Substitution)

Lihtsustatakse osa-funktsiooni kasutades lisa-sisendit/-muutujat, mida selles varem funktsioonis ei esinenud.

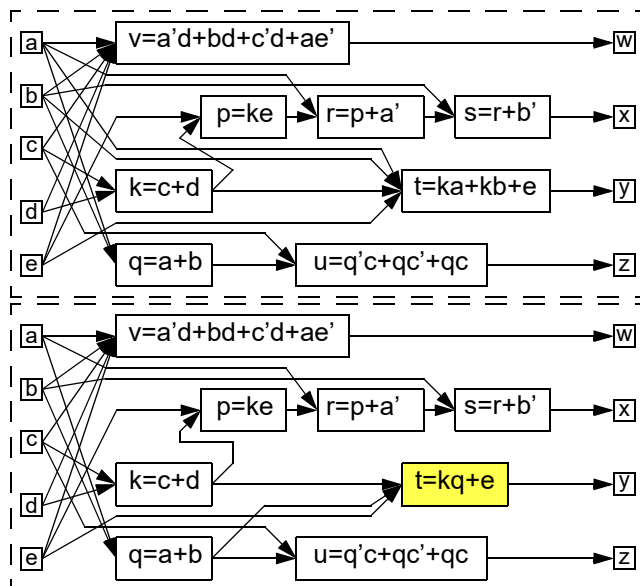
Näide – t sisaldab q kui alam-avaldist

$$t = ka + kb + e;$$

$$q = a + b;$$

uus t

$$t = kq + e;$$

Lihtsustamine (Simplification)

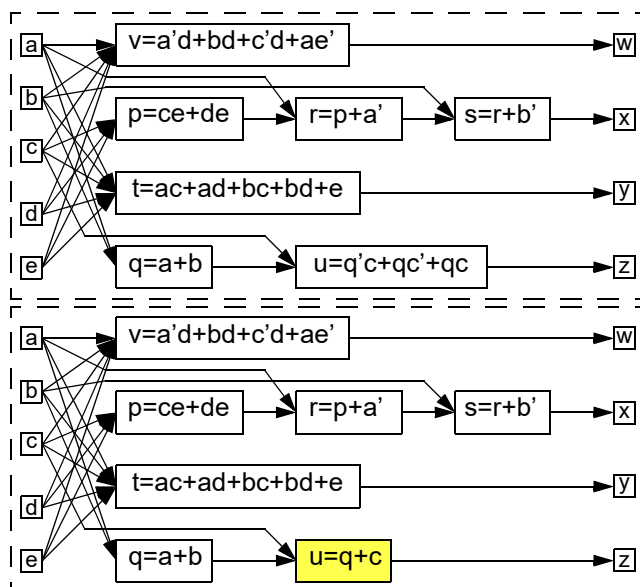
Lihtsustatakse osa-funktsioon.

Näide – lihtsustatakse u

$$u = q'c + qc' + qc$$

uus u

$$u = q + c$$

Teisenduste jada – lõplik tulemus

Lõplik funktsioon

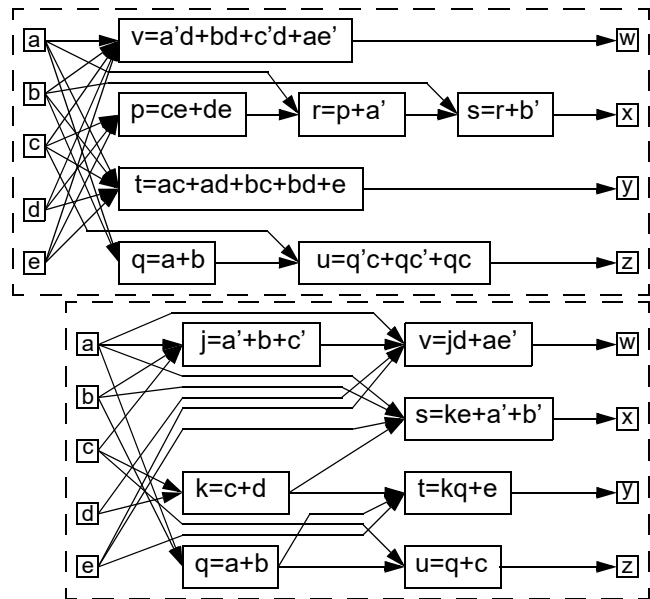
$$\begin{aligned}j &= a' + b + c' \\k &= c + d \\q &= a + b \\s &= ke + a' + b' \\t &= q + c \\u &= q + c \\v &= jd + ae'\end{aligned}$$

Funktsioone/loogikalülisid – 7 ja 7

Literaale – 33 ja 20

Viide – 3 ja 2 (sõlmi)

Viide – 9 ja 7 (sõlmi+literaale)

Kõik sammud

Lähteülesanne

$$\begin{aligned}p &= ce + de; & q &= a + b; & r &= p + a'; & s &= r + b'; & t &= ac + ad + bc + bd + e; \\u &= q'c + qc' + qc; & v &= a'd + bd + c'd + ae'; & w &= v; & x &= s; & y &= t; & z &= u\end{aligned}$$

1. Eemaldamine – $s, r \rightarrow s$

$$\begin{aligned}p &= ce + de; & q &= a + b; & \underline{s} &= p + a' + b'; & t &= ac + ad + bc + bd + e; \\u &= q'c + qc' + qc; & v &= a'd + bd + c'd + ae'; & w &= v; & x &= s; & y &= t; & z &= u\end{aligned}$$

2. Dekompositsioon – $v \rightarrow j, v$

$$\begin{aligned}p &= ce + de; & q &= a + b; & s &= p + a' + b'; & t &= ac + ad + bc + bd + e; \\u &= q'c + qc' + qc; & \underline{j} &= a' + b + c'; & \underline{v} &= jd + ae'; & w &= v; & x &= s; & y &= t; & z &= u\end{aligned}$$

3. Eraldamine – $p, t \rightarrow k, p, t$

$$\begin{aligned}j &= a' + b + c'; & \underline{k} &= c + d; & \underline{p} &= ke; & q &= a + b; & s &= p + a' + b'; & \underline{t} &= ka + kb + e; \\u &= q'c + qc' + qc; & v &= jd + ae'; & w &= v; & x &= s; & y &= t; & z &= u\end{aligned}$$

4. Asendamine – $q, t \rightarrow q, t$

$$\begin{aligned}j &= a' + b + c'; & k &= c + d; & p &= ke; & \underline{q} &= a + b; & s &= p + a' + b'; & \underline{t} &= kq + e; \\u &= q'c + qc' + qc; & v &= jd + ae'; & w &= v; & x &= s; & y &= t; & z &= u\end{aligned}$$

5. Lihtsustamine – $u \rightarrow u$

$$\begin{aligned}j &= a' + b + c'; & k &= c + d; & p &= ke; & q &= a + b; & s &= p + a' + b'; & t &= kq + e; \\u &= \underline{q + c}; & v &= jd + ae'; & w &= v; & x &= s; & y &= t; & z &= u\end{aligned}$$

6. Eemaldamine – $s, p \rightarrow s$

$$\begin{aligned}j &= a' + b + c'; & k &= c + d; & q &= a + b; & \underline{s} &= ke + a' + b'; & t &= kq + e; \\u &= q + c; & v &= jd + ae'; & w &= v; & x &= s; & y &= t; & z &= u\end{aligned}$$

3. Optimeerimisviisid

Algoritmiline – iga teisenduse tüüpi jaoks tuleb määrata algoritm (*operaator*), kasutusel heuristilised meetodid (nõrk lokaalne optimeerimine), võimalik on ajutine (pinna/viite) ennustuse halvenemine. Operaatorite järjekord on skriptipõhine (puhtkogemuslik). Teisendused on nii algebralised kui kakahendmeetodid.

Reeglitel põhinev – andmebaas sisaldab mustripaaride hulka, mustrite asendused on defineeritud reeglite hulga.

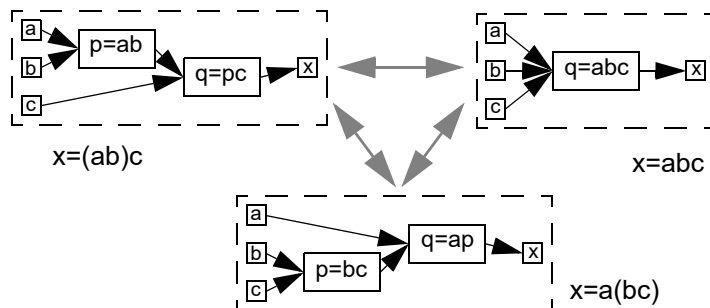
Tehnoloogiast sõltuv optimeerimine (technology mapping) – elementide teegid, kus element realiseerib lihtsamat mõne sisendiga funktsiooni. Programmeeritav loogika – mõne sisendiga suvalised funktsioonid (nt. CLB).

Reeglitel põhinev optimeerimine

Mustri (pattern) otsimine ja asendamine teisega, vajalik on kanoonilise esitusviisi.

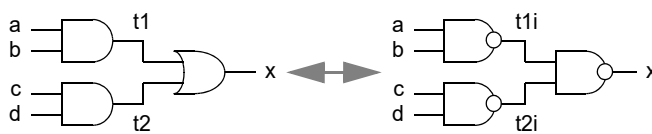
Primitiivsete operatsioonide võrkgraaf – mustrite keerukus pole piiratud.

Seos kasutatava tehnoloogiaga tihtipeale läbi abstraktsete tehnoloogiate.

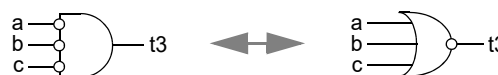
Teisenduste näited:

$t1 = a b$; $t2 = c d$; $x = t1 + t2$;
 $t1' = (a b)'$; $t2' = (c d)'$;
 $x = (t1' t2)'$;
 $t1i = (a b)'$; $t2i = (c d)'$;
 $x = (t1i t2i)'$;

----- De Morgan -----

$t3 = a' b' c'$;
 $t3 = (a + b + c)'$;

$t4 = a b c$;
 $t4i = (a b c)'$; $t4 = t4i'$;

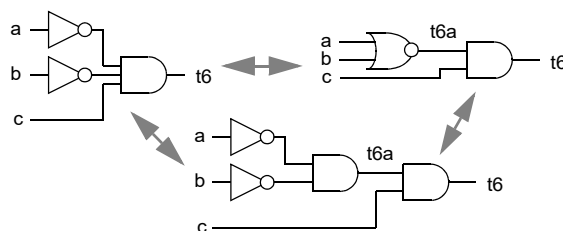
----- topelteilus -----

$t5i = (a b)'$; $t5 = t5i'$;
 $t5 = a b$;

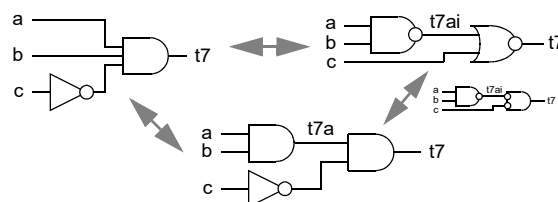

De Morgani & topelteiluse seadused

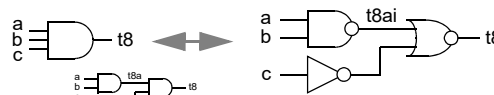
$t6 = a' b' c$;
 $t6a = a' b'$; $t6 = t6a c$;
 $t6a = (a + b)'$; $t6 = t6a c$;

$t7 = a b c'$;
 $t7a = a b$; $t7 = t7a c'$;
 $[t7ai = (a b)'$; $t7 = t7ai' c'$;]
 $t7ai = (a b)'$; $t7 = (t7ai + c)'$;

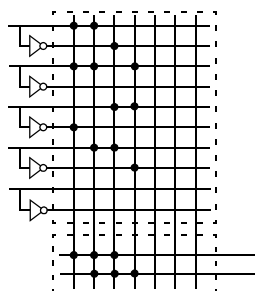
$t8 = a b c$;
 $[t8a = a b$; $t8 = t8a c$;]
 $t8ai = (a b)'$; $t8 = (t8ai + c)'$;

Erijuhud – programmeeritav loogika / PLD – Programmable Logic Device

PLA – Programmable Logic Array

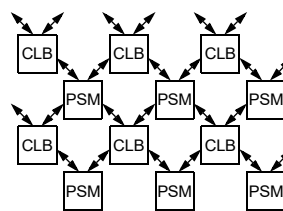
- Programmeeritavad loogikamaatriksid (ja ühendused)
- Loogikamaatriks – mitme sisendiga ja väljundiga loogikafunktsioonide süsteem, implikantide arv piiratud
- Tükeldamine vastava suurusega funktsioonideks

PLA

FPGA – Field Programmable Gate Array

- Väliprogrammeeritav loogika (ka korduv-programmeeritav loogika)
- Programmeeritavad loogikaplokid (CLB) ... ja programmeeritavad ühendused (PSM)
- Xilinx – Spartan, Artix, Kintex & Virtex seeriad
- CLB – neli 6->1 / 5->2 funktsiooni
- Tükeldamine 5- või 6-sisendiga funktsioonideks

FPGA

4. Funktsioonide teisendused – kahendmeetodid

Kasutatakse loogikafunktsioonide omadusi, on võimalik kasutada osaliselt määratust (don't-care). Aegajalt on siiski (liigagi) keeruline.

Kahendasendus (boolean substitution)

lähtefunktsioonid: $h = a + bcd + e$; $q = a + cd$; tulemus: $h = a + bq + e$, sest

$$a + bq + e = a + b(a + cd) + e = a + bcd + e \quad [a + b(a + cd) + e = \underline{a + ab} + bcd + e = a + bcd + e]$$

või hoopis?!

$$h = a + bcd + e; \quad q = cd + e \quad \rightarrow \quad h = a + bq + e$$

$$a + bq + e = a + b(cd + e) + e = a + bcd + \underline{be} + e = a + bcd + e$$

5. Funktsioonide teisendused – algebralise meetodid

Funktsioone vaadeldakse kui *polünoome*, kasutatakse polünoomide algebra omadusi. Lihtsam, kiirem, kui nõrgem optimeerimisvõime.

Algebraline asendus (algebraic substitution)

lähtefunktsioon: $t = ka + kb + e$, tulemus: $t = kq + e$, sest: $q = a + b$.

Algebralised meetodid – mõisted:

- *Polünoom* (polynomial) – korrutiste summa
- *Monoom* (monomial), üksliige – üksik korrutis e. kuup (e. implikant)

Kasutusel on ainult distributiivsuse seadus – $a(b+c) = ab+ac$, kuid $a+bc \neq (a+b)(a+c)$.

Täiendid pole defineeritud, muutuja täiendit vaadeldakse kui lisamuutujat.

Määramatused pole defineeritud – operatsioonid ainult avaldistega, mille muutujate hulgas ei kattu; liiaste kuupide eemaldamine pole võimalik.

$$(a+b) \text{ ja } (c+d) \rightarrow (a+b)(c+d) = ac + ad + bc + bd \quad \text{OK!}$$

$$(a+b) \text{ ja } (a+c) \rightarrow (a+b)(a+c) = aa + ac + ba + bc \neq a + bc \quad \text{ei}$$

$$(a+b) \text{ ja } (\bar{a}+c) \rightarrow (a+b)(\bar{a}+c) = a\bar{a} + ac + b\bar{a} + bc \neq ac + b\bar{a} \quad \text{ei}$$

Algebraalne jagatis

On antud kaks lgebraalist avaldist:

- *jagatav* (dividend), *jagaja* (divisor), *jagatis* (quotient), *jääk* (remainder)

- $f_{\text{jagatis}} = f_{\text{jagatav}} / f_{\text{jagaja}}$, kui

- $f_{\text{jagatav}} = f_{\text{jagaja}} \cdot f_{\text{jagatis}} + f_{\text{jääk}}$

- $f_{\text{jagaja}} \cdot f_{\text{jagatis}} \neq \emptyset$

- ning f_{jagaja} ja f_{jagatis} [NB! Muutujate hulgad ei kattu ($\text{sup}(f_{\text{jagaja}}) \cap \text{sup}(f_{\text{jagatis}}) = \emptyset$)]

Näide: $f_{\text{jagatav}} = ac + ad + bc + bd + e$ & $f_{\text{jagaja}} = a + b$; $f_{\text{jagatis}} = c + d$ & $f_{\text{jääk}} = e$, sest
 $(a+b)(c+d) + e = f_{\text{jagatav}}$ & $\{a,b\} \cap \{c,d\} = \emptyset$.

Vrdl. mitte-algebraalne jagatis – $f_1 = a + bc$ & $f_j = a + b$; $(a+b)(a+c) = f_1$ kuid $\{a,b\} \cap \{a,c\} \neq \emptyset$.

Jagamisalgoritm

Jagatav: $A = \{C_j^A, j=1,2,\dots,l\}$ – jagatava kuupide hulk.

Jagaja: $B = \{C_i^B, i=1,2,\dots,n\}$ – jagaja kuupide hulk.

Jagatis Q ja jääk R on kuupide summad.

```
ALGEBRAIC_DIVISION (A,B) {
  for (i=1 to n) {
    D={C_j^A such that C_j^A ⊇ C_i^B};
    if (D==∅) return(∅,A);
    D_i=D with var. in sup(C_i^B) dropped;
    if (i==1) Q=D_i; else Q=Q∩D_i;
  }
  R=A-Q×B;
  return(Q,R);
}
```

Näide #1:

$f_{\text{jagatav}} = ac + ad + bc + bd + e$ & $f_{\text{jagaja}} = a + b$

$A = \{ac, ad, bc, bd, e\}$ & $B = \{a, b\}$

- $i = 1$

$C_1^B = a$, $D = \{ac, ad\}$ & $D_1 = \{c, d\}$, $Q = \{c, d\}$

- $i = 2$

$C_2^B = b$, $D = \{bc, bd\}$ & $D_2 = \{c, d\}$, $Q = \{c, d\} \cap \{c, d\} = \{c, d\}$ -- kuup vastab elemendile!

Tulemus – $Q = \{c, d\}$ & $R = \{e\}$ – $f_{\text{jagatis}} = c + d$ & $f_{\text{jääk}} = e$

Näide #2:

$f_{\text{jagatav}} = axc + axd + bc + bxd + e$ & $f_{\text{jagaja}} = ax + b$

$A = \{axc, axd, bc, bxd, e\}$ & $B = \{ax, b\}$

- $i = 1$

$C_1^B = ax$, $D = \{axc, axd\}$ & $D_1 = \{c, d\}$, $Q = \{c, d\}$

- $i = 2$

$C_2^B = b$, $D = \{bc, bxd\}$ & $D_2 = \{c, xd\}$, $Q = \{c, d\} \cap \{c, xd\} = \{c\}$ -- kuup vastab elemendile!

Tulemus – $Q = \{c\}$ & $R = \{axd, bxd, e\}$ – $f_{\text{jagatis}} = c$ & $f_{\text{jääk}} = axd + bxd + e$

Jagamine – mis siis ikkagi toimub?

#1: $A = ac + ad + bc + bd + e$ & $B = a + b$

(1) $a(c+d) + bc + bd + e$

(2) $a(c+d) + b(c+d) + e \rightarrow (c+d) \text{ "}\cap\text{" } (c+d) \text{ "}= " } (c+d)$

(R) $[ac+ad+bc+bd+e] \text{ "}-" } [(a+b)(c+d)] \text{ "}= " } [ac+ad+bc+bd+e] \text{ "}-" } [ac+ad+bc+bd] \text{ "}= " } [e]$
 $ac+ad+bc+bd+e = a(c+d)+b(c+d)+e = (c+d)(a+b)+e$

#2: $A = axc + axd + bc + bxd + e$ & $B = ax + b$

(1) $ax(c+d) + bc + bxd + e$

(2) $ax(c+d) + b(c+xd) + e \rightarrow (c+d) \text{ "}\cap\text{" } (c+xd) \text{ "}= " } (c)$

(R) $[axc+axd+bc+bxd+e] \text{ "}-" } [(ax+b)(c)] \text{ "}= "}$
 $\text{"}= " } [axc+axd+bc+bxd+e] \text{ "}-" } [axc+bc] \text{ "}= " } [axd+bxd+e]$
 $axc+axd+bc+bxd+e = ax(c+d)+b(c+xd)+e = ax(c)+b(c)+axd+bxd+e = c(ax+b)+axd+bxd+e$

Jagatise eksisteerimine?

Teoreem: Antud kaks algebraalset avaldist f_i ja f_j ;

f_i / f_j on tühi, kui üks järgnevaist tingimustest on täidetud:

- f_j sisaldab muutujat, mida pole f_i -s;

$ab + cd / a + e \rightarrow a(b) + e(?) + cd$

- f_j sisaldab kuupi, mille tugimuutujad ei sisaldu üheski f_i kuubi tugimuutujate hulgas

$(\exists \sup(C^j) \not\subset \sup(C^i), \forall C^i \in f_i)$;

$abc + def / ab + ad \rightarrow ab(c) + ad(?) + def$

- f_j sisaldab rohkem liikemid kui f_i ;

$ab + cd / a + b + c \rightarrow a(b) + b(?) + c(d)$

- suvalist muutujat on f_j -s rohkem kui f_i -s

$abc + ade + bcd / ab + ad + ac \rightarrow ab(c) + ad(e) + ac(?)$

Kasutusel kiireks kontrolliks – jagatist ei pruugi ikkagi eksisteerida – $ac + be / a + b$

Kas on võimalik muutujate hulkade osaline kattumine?

$ab + ac + bc / a + b = ? \rightarrow ab + ac + bc = ab + (a+b)c$

Kasutamine – asendamine

- Vaadeldakse avaldiste paare

- Jagamine suvalises järjekorras

- Kui jagatis pole tühi, siis:

ennustatakse pindala/viite muutust

$f_{jagatav}$ asemele tuleb

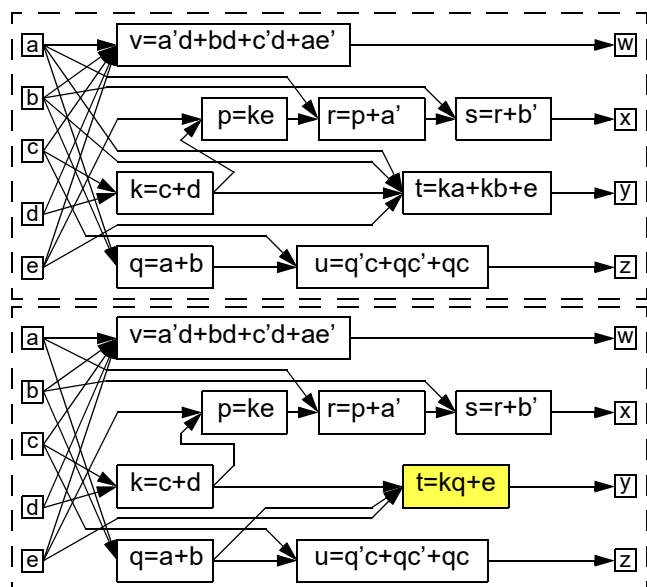
$f_{jagaja} \cdot f_{jagatis} + f_{jääk}$

$f_t = ka + kb + e$ ($f_{jagatav}$)

$f_q = a + b$ (f_{jagaja})

$f_{jagatis} = k$ & $f_{jääk} = e$

$f_t = kq + e$

Kasutamine – eraldamine

- Ühiste alam-avaldiste otsimine – üksik kuup (monoom) / mitmik-kuup (*tuum* e. kernel)
- Sobivate jagajate leidmine
- *Kuubivaba* (cube-free) avaldis – pole võimalik faktoriseerida kuupi kasutades (st mitte ühtegi muutujat ei saa sulgude ette tuua)
- Avaldise *tuum* – avaldise kuubivaba jagatis, kui jagaja on kuup (*kaas-tuum* e. co-kernel))
- Avaldise *tuumade hulk* $K(f)$ – kahe (või enama) avaldise ühine mitmik-kuup jagaja – tuumade hulkade ühisosa
- Tuumade leidmine
 - naiivne – üritatakse leida jagatised muutujate kombinatsioonidele
 - rekursiivne – tuumade tuumad on samuti tuumad

Tuumade näide

$$f_x = ace + bce + de + g$$

$$f_x / a \rightarrow ce \quad \rightarrow \text{ei ole kuubivaba}$$

$$f_x / b \rightarrow ce \quad \rightarrow \text{ei ole kuubivaba}$$

$$f_x / c \rightarrow ae + be \quad \rightarrow \text{ei ole kuubivaba}$$

$$f_x / ce \rightarrow a + b \quad \rightarrow \text{kuubivaba} \quad \rightarrow \text{tuum}$$

$$f_x / d \rightarrow e \quad \rightarrow \text{ei ole kuubivaba}$$

$$f_x / e \rightarrow ac+bc+d \quad \rightarrow \text{kuubivaba} \quad \rightarrow \text{tuum}$$

$$f_x / g \rightarrow 1 \quad \rightarrow \text{ei ole kuubivaba}$$

$$f_x / 1 \rightarrow ace+bce+de+g \quad \rightarrow \text{kuubivaba} \quad \rightarrow \text{tuum}$$

Tuumade hulk: $K(f_x) = \{ (a+b), (ac+bc+d), (ace+bce+de+g) \}$

Eraldamise näide

$$f_x = ace + bce + de + g$$

$$f_y = ad + bd + cde + ge$$

$$f_z = abc$$

$$K(f_x) = \{ (a+b), (ac+bc+d), (ace+bce+de+g) \}$$

$$K(f_y) = \{ (a+b+ce), (cd+g), (ad+bd+cde+ge) \}$$

$$K(f_z) = \{ \}$$

$$f_w = a+b$$

$$f_x = wce + de + g$$

$$f_y = wd + cde + ge$$

$$f_z = abc$$

Kasutamine - dekompositsioon

Näide – väiksemateks funktsioonideks jagamine kahe sammuga:

1) $f_x = ace + bce + de + g$;

2) $f_t = ac + bc + d$; $f_x = te + g$;

3) $f_s = a + b$; $f_t = sc + d$; $f_x = te + g$;

Tuumadel põhinev dekompositsioon – avaldist jagatakse rekursiivselt:

1) $f_x = ace + bce + de + g$

$$K(f_x) = \{ (a+b), (\underline{ac+bc+d}), (ace+bce+de+g) \}$$

2) $f_t = ac + bc + d; \quad f_x = te + g;$

$$K(f_t) = \{ (\underline{a+b}), (ac+bc+d) \}$$

3) $f_s = a + b; \quad f_t = sc + d; \quad f_x = te + g;$